

Про роботу БУВР Тиси в галузі міжнародного співробітництва в 2018 році

Впродовж 2018 року БУВР Тиси забезпечувало діяльність, передбачену двосторонніми Міжурядовими Угодами з питань водного господарства на прикордонних водах, укладеними Україною з Угорщиною, Словацькою Республікою і Румунією.

Відповідно до плану міжнародних заходів на 2018 рік БУВР Тиси взяв участь у 13 зустрічах у межах виконання Міжурядових Угод з питань водного господарства на прикордонних водах з Угорщиною, Словацькою Республікою і Румунією та 3 зустрічах Експертних груп Міжнародної комісії із захисту р. Дунай. Не відбулись 2 зустрічі в рамках українсько-румунського співробітництва у зв'язку з об'єктивними причинами.

27-29 березня у м. Ніредьгаза, Угорщина фахівець БУВР Тиси взяв участь у зустрічі українсько-угорської Робочої групи з охорони якості вод. Експерти робочої групи здійснили оцінку стану якості води в прикордонних створах р. Тиса та оцінку результатів зовнішньо-лабораторного контролю. Сторони констатували, що впродовж 2017 року на українсько-угорській прикордонній ділянці р. Тиса надзвичайних забруднень транскордонного характеру не відбулося.

27 березня у м. Вашарошнаминь, Угорщина відбулася позачергова зустріч заступників Уповноважених Урядів України і Угорщини в межах виконання Угоди між Урядом України та Урядом Угорської Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах. Під час зустрічі заступники Уповноважених та експерти сторін обговорили забезпечення подальшої надійної експлуатації спільної українсько-угорської автоматизованої інформаційно-вимірювальної системи «Тиса» як на угорській, так і українській стороні. Сторони погодились про необхідність проведення часткових організаційних змін щодо експлуатаційних заходів, щоденної перевірки даних станцій, придбання запасних частин, монтажних матеріалів необхідних для технічного обслуговування. Сторони також відзначили потребу в актуалізації Порядку експлуатації відповідно до нових організаційних змін.

За підсумками зустрічі був підготовлений та підписаний заступниками Уповноважених відповідний протокол.

24 – 27 квітня в межах виконання Угоди між Урядом України і Урядом Словацької Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах та відповідно до протоколу XV засідання Українсько-Словацької Комісії по прикордонних водах відбулась зустріч Робочої групи технічних експертів з протиаводкового захисту. Під час зустрічі Сторони здійснили огляд водогосподарських об'єктів у басейні спільних водотоків на українській і словацькій територіях. Окрім огляду водогосподарських об'єктів Сторони обговорили питання двостороннього співробітництва за 2017 рік, зокрема щодо організації протиаводкового захисту в басейнах річок Уж та Латориця, інформували одна одну про виконання будівельних, реконструкційних, а також ремонтно-експлуатаційних заходів на об'єктах прикордонних територій за 2017 рік та план на 2018 рік. На

виконання протокольного рішення XV засідання Комісії керівники та експерти Робочої групи актуалізували Інструкцію про протипаводковий захист на українсько-словацьких прикордонних водах та Інструкцію про проектування водогосподарських об'єктів, обговорили положення цих документів, наявні картографічні матеріали та підготували їх на розгляд заступників Уповноважених Урядів. У результаті проведеної роботи керівники Робочої групи підписали відповідний Протокол зустрічі 27 квітня 2017 року в Земплінській Шираві, Словаччина.

14-16 травня у межах виконання двосторонньої українсько-угорської Міжурядової Угоди з питань водного господарства на прикордонних водах відбулася зустріч спільної Робочої групи із захисту від шкідливої дії вод.

Під час зустрічі експерти здійснили весняний огляд водогосподарських споруд на українській та угорській територіях в басейні Верхньої Тиси, а також розглянули питання щодо проведених за останній рік заходів з протипаводкового захисту та захисту від внутрішніх вод, можливості управління засухами на прикордонних меліоративних системах, актуалізації Порядку співробітництва по захисту від шкідливої дії вод, стану експлуатації спільної АІВС-Тиса. Також Сторони визначили необхідність проведення подальших геодезичних вишукувань на каналах спільного інтересу Сипа, Верке, Мосток та Ковач-Поток з метою розробки проекту концепції щодо можливостей обводнення системи Берег через канали Верке і Сипа.

Українські і угорські експерти здійснили взаємне інформування про завдання з вдосконалення та експлуатації спільної автоматизованої інформаційно-вимірювальної системи АІВС Тиса та домовились про проведення влітку поточного року обслуговування і аналізу стану українських гірських ретрансляторів та рівнинних станцій. За підсумками зустрічі був підготовлений та підписаний відповідний протокол.

21-22 травня в м. Сату Маре, Румунія відбулася планова зустріч з метою розгляду та актуалізації Регламентів співробітництва під керівництвом заступників Уповноважених Урядів межах виконання Угоди між Урядом України та Урядом Румунії про співробітництво у галузі водного господарства на прикордонних водах. У результаті зустрічі було узгоджено тексти Регламентів та додатки до них, окрім додатку 9 Регламенту співробітництва з оцінки якості прикордонних вод та заходи, що вживаються при надзвичайних забрудненнях, яких неможливо уникнути на прикордонних водотоках, зокрема значення лімітів для N-NH₄ для р. Тиса. Сторони домовились надати пропозиції кожної сторони через секретарів Уповноважених Урядів з метою їх узгодження. За результатами зустрічі підписано відповідний протокол.

29-31 травня в Ужгороді відбулась зустріч заступників Уповноважених Урядів України і Словацької Республіки за участі керівників робочих груп Українсько-Словацької Комісії по прикордонних водах. Під час засідання Сторони обговорили питання двостороннього співробітництва за 2017 рік та план на 2018 рік,

зокрема щодо організації протипаводкового захисту в басейнах річок Уж та Латориця, охорони якості прикордонних вод та гідрометеорологічної ситуації. Також окремим завданням було підготувати проект протоколу XVI засідання Українсько-Словацької комісії по прикордонних водах, розглянути актуалізовані Інструкції співробітництва. Окрім протокольних засідань, словацька делегація ознайомила з водогосподарським комплексом басейну р.Тиса. У результаті проведеної роботи заступники Уповноважених Урядів України і Словацької Республіки підписали протокол зустрічі 31 травня в м.Ужгород.

6-7 червня відбувся плановий спільний огляд берегової лінії по обидва боки р. Тиса, зокрема на українсько-угорській прикордонній ділянці. Сторони спільно оглянули стан берегової лінії та руслорегулюючих споруд на ділянці р. Тиса Вилоч - Тужир. Було проведено оцінку існуючих берегоукріплень та визначено місця, де необхідно провести втручання з метою зупинки ерозійних процесів та покращити умови стоку. Експерти також відмітили, що практично всюди поблизу берегових споруд, де відбуваються зсувні процеси та в районі повалених дерев продовжуються процеси замулення. Також необхідно забезпечити видалення нагромадженого сміття та деревини навколо островів і повалених дерев, розробити методику їх збору та переглянути можливі джерела фінансування даних робіт.

12-14 червня у межах виконання двосторонньої українсько-угорської Міжурядової Угоди з питань водного господарства на прикордонних водах на території України відбулася планова зустріч заступників Уповноважених Урядів України та Угорщини з питань водного господарства на прикордонних водах. Під час зустрічі підготовлено проект протоколу XXII наради Уповноважених Урядів Сторін, яку планується провести у вересні 2018 року, проведено огляд водогосподарських споруд на українській території, а також обговорено актуальні питання співробітництва на прикордонних водах. Під час огляду зокрема було оглянуто водогосподарські об'єкти басейнів річок Уж, Латориця та Ріка. Фахівці обговорили наслідки зимнього та весняного паводків, а також затоплень внутрішніми водами на території обох сторін. Відзначили про необхідність якнайшвидшої реконструкції на українській території лівобережної лінії захисту р. Тиса між смт. Вилоч і смт. Королево, правобережної дамби р. Тиса на ділянці Вари-Бадалово, а також будівництва запланованих з обох сторін протипаводкових польдерів і гірських ємностей.

При підготовці проекту протоколу наради Уповноважених, Сторони акцентували увагу на питаннях діяльності в галузі протипаводкового захисту і захисту від внутрішніх вод на прикордонних водах, гідрометеорології і водних ресурсів, охорони якості прикордонних вод, а також поводження з твердими побутовими відходами в басейні Верхньої Тиси. Відзначили потребу у підготовці плану управління заплавами територіями для ділянки р. Тиса спільного інтересу, проведення додаткових геодезичних вишукувань меліоративних каналів, а також дослідити можливість управління водними ресурсами на прикордонних системах в

засушливі періоди. За підсумками зустрічі був підготовлений та підписаний відповідний протокол.

У період з **2 по 4 липня** відбулося XVI засідання Українсько-Словацької комісії з питань прикордонних вод у рамках виконання Угоди між Урядом України та Урядом Словацької Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах. Під час засідання Сторони обговорили питання двостороннього співробітництва на прикордонних водотоках, зокрема щодо організації протипаводкового захисту в басейнах річок Уж та Латориця, охорони якості прикордонних вод та гідрометеорологічної ситуації в регіоні. Також Уповноважені розглянули та схвалили Регламенти співробітництва у галузі протипаводкового захисту, проектування водогосподарських об'єктів на українсько-словацьких прикордонних водах та у сфері моніторингу, контролю за якістю води на спільних водотоках. У результаті виконаної роботи Уповноважені підписали відповідний Протокол XVI засідання Українсько-Словацької комісії з питань прикордонних вод.

Протягом **10-13 вересня** в м.Шіофок, Угорщина відбулась XXII нарада Уповноважених Урядів України та Угорщини з питань водного господарства на прикордонних водах. Під час наради Сторони обговорили актуальні питання українсько-угорського співробітництва в галузі водного господарства на прикордонних водах за останній рік. Уповноважені заслухали та погодили звіти заступників Уповноважених Урядів та керівників робочих груп щодо забезпечення надійного захисту населення та господарських об'єктів прикордонних територій від шкідливої дії вод, з питань гідрометеорології і водних ресурсів, а також з охорони якості прикордонних вод. Заступники Уповноважених Сторін наголосили на необхідності якнайшвидшої реалізації реконструкції найбільш слабких місць лінії захисту на українській території, що становлять небезпеку для територій і населення прикордонних областей обох країн, а саме лівобережної дамби р. Тиса між смт. Виллок і смт. Королево, правобережної дамби р. Тиса на ділянці Вари-Бадалово, а також будівництва запланованих з обох сторін протипаводкових польдерів і гірських ємностей. Під час засідання Сторони обговорили питання обводнення територій спільної Берегівської меліоративної системи та погодились на продовження досліджень щодо подальших можливостей покращення водного балансу територій спільного інтересу. Уповноважені позитивно відзначили роботу спільної українсько-угорської автоматизованої інформаційно-вимірювальної системи «Тиса», а також зазначили про необхідність її реконструкції та модернізації. Прийняті для цього сторонами організаційні зміни визначені в актуалізованому спільному Порядку експлуатації АІВС, який під час наради був затверджений Уповноваженими. Сторони також провели взаємне інформування щодо стану реалізації спільної українсько-угорської програми розвитку для басейну Верхньої Тиси. Заступники Уповноважених представили спільні проектні пропозиції, які були подані на конкурс заявок у рамках Програм транскордонного співробітництва ЄС та інших міжнародних фінансових джерел. Уповноважені Урядів погодились із пропозиціями

і сприятимуть забезпеченню бюджетного фінансування дольової участі країн. За підсумками роботи 13 вересня Уповноваженими Урядів України та Угорщини був підписаний відповідний протокол.

1-2 жовтня у м. Ізмаїл Одеської області відбулася зустріч керівників Робочої групи з проблем р. Тиса, у результаті якої було затверджено «Комплексну схему стабілізації русла р. Тиса на спільній українсько-румунській прикордонній ділянці».

3-4 жовтня делегація БУВР Тиси взяла участь у X нараді Уповноважених Урядів України та Румунії, яка відбулась в м. Ізмаїл. Під час наради керівники Робочих груп відзвітувались про роботу та питання співробітництва на прикордонних водах у галузі протипаводкового захисту, охорони якості вод та гідрометеорології, затверджено план робіт на наступний період та затверджено оновлені регламенти співробітництва.

21-23 листопада відбулася зустріч заступників Уповноважених Урядів за участю керівників та експертів робочої групи із захисту від шкідливої дії вод з метою проведення осіннього огляду водогосподарських споруд у басейні Верхньої Тиси на території обох Сторін та обговорення, виконання рішень XXII наради Уповноважених, підготовки споруд до зимнього періоду та інших актуальних питань співробітництва.

Участь у інших міжнародних заходах та проектах Програм Європейського Союзу

У рамках діяльності Міжнародної комісії із захисту річки Дунай на 2018 рік, фахівець БУВР Тиси, експерт Робочої групи з інформаційного менеджменту і ГІС МКЗД **24-25 квітня** взяв участь у засіданні 26-ої зустрічі Експертної групи в м. Будапешт, Угорщина. На зустрічі обговорювались питання щодо збору даних і звітування, розвиток Дунайської Геоінформаційної Системи (DanubeGIS), а також інші актуальні питання.

3-4 травня фахівець БУВР Тиси, експерт Експертної групи з протипаводкового захисту МКЗД взяла участь у роботі 33-го засідання Експертної групи в м. Братислава, Словаччина. На засіданні розглядались питання управління паводковими ризиками у 2014-2020 роках, Дунайської Гідрологічної інформаційної системи, огляд і оновлення Попередньої Оцінки Паводкового Ризику, зв'язок між Водною і Паводковою директивами ЄС та інші актуальні питання.

8-9 жовтня національний експерт БУВР Тиси взяла участь у 34-ій зустрічі Експертної групи з протипаводкового захисту МКЗД у м. Грац, Австрія, на якій обговорювались питання підготовки карт паводкового ризику, проекти щодо управління паводковим ризиком на 2018-2010 роки, розвиток Дунайської Гідрологічної Системи, а також інші актуальні питання.

26 листопада представники БУВР взяли участь у Стратегічній сесії «Транскордонне співробітництво в Україні: досягнення та виклики».

27 листопада начальник БУВР взяв участь у 14-му засіданні Українсько-Словацької міждержавної комісії з питань транскордонного співробітництва в с. Барвінок Ужгородського району виступивши з доповіддю про сучасний стан та актуальні питання українсько-словацького співробітництва на прикордонних водах. Зокрема, акцентував увагу на проведену роботу із забезпечення протипаводкового захисту прикордонних територій та населення в басейнах річок Уж і Латориця взаємного погодження проектних рішень щодо будівництва гідротехнічних споруд на територіях обох країн, узгодження критеріїв оцінки аналізів відборів проб води і величини обміну гідрометеорологічною інформацією, а також реалізації спільних проектів програм транскордонного співробітництва.

У рамках реалізації **проекту JOINTISZA** Дунайської Транскордонної Програми, в якому БУВР Тиси та Держводагентство виступають асоційованими партнерами, проведено обговорення із зацікавленими сторонами щодо підготовки оновленого Інтегрованого плану управління басейном р. Тиса.

З цією метою фахівці БУВР Тиси та експерти проекту провели чотири семінари з обговорення підготовки Інтегрованого плану управління басейном р. Тиси в Закарпатській області. Цільові аудиторії були вибрані за басейновим принципом. Під час семінарів учасників ознайомлено з актуальними проблемами водогосподарської галузі в басейні р.Тиса, а також Інтегрованим та Національним Планами управління басейном річки Тиси, розроблених у 2010-2012 роках. Також учасники мали можливість висловити свої думки щодо питань, які повинні бути відображені у новому Плані під час обговорення в круглих столах та анкетування.

19 вересня фахівці БУВР Тиси взяли участь у семінарі проекту **JOINTISZA** з обговорення Програми заходів до другого Інтегрованого Плану управління басейном р. Тиса.

У рамках конкурсів **Програми транскордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2014-2020**, БУВР Тиси подало дві проектні заявки як Головний Аплікант, та одну як Партнер проекту.

Згідно з результатами конкурсу та рішенням Спільного Моніторингового Комітету Програми проект *«Зміцнення транскордонної безпеки спільними заходами, спрямованими на запобігання наводків та затоплення внутрішніми водами у межиріччі річок Тиса і Тур» (SAFETISZA)* отримав найбільшу кількість білів і рекомендований на нагородження грантом. У серпні відбулась спільна зустріч з менеджером проекту від Технічного Секретаріату Програми з метою обстеження місця проведення майбутніх будівельних робіт та узгодження документів проекту. У вересні БУВР Тиси отримало лист від Керівного Органу Програми про нагородження проекту грантом і початок підготовки Грантової угоди.

Проектна заявка *«Створення транскордонної мережі моніторингу якості води в басейні Верхньої Тиси з подальшим розвитком і модернізацією спільної*

угорсько-української гідрографічної телеметричної системи», в якій БУВР Тиси виступав партнером була відхилена.

Також згідно з рішенням Спільного Моніторингового Комітету Програми проектна заявка «Спільні заходи з попередження природних катастроф в транскордонному басейні р. Уж» (FLOODUZH) пройшла етапи оцінки та нагороджена грантом.

Підписання грантових угод і відповідно початок реалізації проектів заплановано на початок 2019 року.